

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ รูปแบบละครสร้างสรรค์
เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Research and Development of Learning Management Innovations
Creative Drama to Develop Grade 9 Students' Reading Skills

ญาณศภัทร ภูณนทา¹, วชรวร วงศ์กันหา² และ อนุชา พิมพ์ศักดิ์³

คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Yannaphat Phoonontha¹, Vajaravara Vongkanha² Anucha Pimsak³

Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Thailand

*Corresponding author email: Yannaphat.ph@ksu.ac.th,

Vajaravara.vo@ksu.ac.th, anucha.pi@ksu.ac.th

Received: 6 Feb 2023

Revised: 7 Apr 2023

Accepted: 29 Apr 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านของนักเรียน ก่อนและหลัง กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร โดยใช้ละคร สร้างสรรค์ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรูปแบบ ละครสร้างสรรค์ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินยา จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยใช้วิธีเจาะจง กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบละคร สร้างสรรค์ จำนวน 9 แผน 2) แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่าน 3) ใบกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 กิจกรรม 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบ แผนการวิจัยแบบ One group pretest posttest design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการอ่าน ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินยา โดยใช้ละคร สร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ สมุทร สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรูปแบบละครสร้างสรรค์อยู่ในระดับ ดีมาก

คำสำคัญ: ละครสร้างสรรค์ ทักษะการอ่าน ผังมโนทัศน์

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare Grade 9 students' reading skills between before and after the intervention of the creative drama in learning activities about Phra Aphai Mani: Phra Aphai Mani Escapes from Nang Pea Suea Samut 2) to examine students' satisfaction of students the intervention of the creative drama. The experimental group consists of 30 Grade 9 students in Namon Pittayakom School. Kalasin Province, semester 1, academic year 2022. The experimental group was selected by purposive sampling. Research instruments included 1) nine lesson plans of creative drama, 2) multiple-choice reading skill test, 3) six worksheets, 4) satisfaction questionnaire on the intervention. Research design was one group pretest posttest design. Data analysis was descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation). The findings showed that Grade 9 students' posttest score of students' reading skills on creative drama about Phra Aphai Mani: Phra Aphai Mani Escapes from Nang Phi Suea Samut higher than pretest (.05 significance). And, majority of students held very good level of satisfaction on the intervention of creative drama.

Keywords: creative drama, reading skills, concept map

1. บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์โดยวิชาเหล่านี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary)(ดิเรก วรรณเคียร. 2557)

มีคำถามมากมายเกี่ยวกับประโยชน์จากการเรียนภาษาไทยในระดับสูงขึ้นหรือการทำงานในอนาคต ปัญหาการเรียนภาษาไทยไม่ได้มีเพียงแต่การตั้งคำถามถึงที่มาและสาเหตุว่าเรียนไปทำไมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอีกด้วย การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเกิดปัญหามากมาย ทั้งนี้เนื่องจากตัวผู้เรียนเองไม่มีความสนใจที่จะเรียน และยังเห็นว่าภาษาไทยเป็นเรื่องธรรมดาเป็นภาษาประจำชาติของตนเองส่วนปัญหาของผู้สอนพบว่า วิธีสอนของผู้สอนใช้รูปแบบการบรรยายมากเกินไปทำให้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ และยังขาดความกระตือรือร้นในการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดอธิบายและสอน ผู้สอนจะพูดเรื่อย ๆ ไม่มีประเด็นสำคัญ ใช้ระยะเวลาในการสอนต่อเนื่องยาวนาน จึงอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขาดความกระตือรือร้นในการเรียนเช่นกัน (ธรรมทัศน์ กุมภวงค์ 2565) ยกตัวอย่างการเรียนการสอนนิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ใช้เวลาสอนถึง 3-4 สัปดาห์ ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของโรงเรียนต่าง ๆ และนักวิชาการหลายท่านพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มักให้ผู้เรียนอ่าน ทำความเข้าใจไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเกิดความเข้าใจเองผู้สอนขาดการค้นคว้าหาเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและความสุขในการเรียน และลืมนึกถึงแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และ

พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 ระบุว่า การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะข้อ 4 ระบุว่า ความรู้และทักษะด้าน คณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา, 2545 : 2)

การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาความคิดและการดำรงชีวิต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการอ่าน ดังที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนสามารถอ่าน ออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้นับสนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เนื่องจากการอ่านถือเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาคุณภาพของคนในชาติ (รัชนิกุล ภิญโญภานุวัฒน์, 2560) ดังนั้นประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญของการอ่านดังจะเห็นได้จากการรณรงค์การอ่านอย่างต่อเนื่อง และมีการกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายพระราชสมภพสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นวันรักการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนวมานพิทยาคม พบว่ามีปัญหาอยู่หลายด้าน ทั้งปัญหาที่เกิดจากผู้สอนและปัญหาจากตัวผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยอย่างแท้จริง ไม่มีความสนใจในการเรียนจึงเกิดความรู้สึกละเลยในการเรียน อีกทั้งการใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อ จึงเกิดคำถามรวมไปถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยายมากเกินไป เน้นการท่องจำ การจด วิธีการสอนไม่ดึงดูดความสนใจผู้เรียน ขาดความกระตือรือร้นในการสอน ขาดการค้นคว้าไม่พยายามหาเทคนิคการสอนหรือ สื่อการสอนแบบใหม่ ซึ่งจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และเจตคติ

ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ละครเวทีสร้างสรรค์ เพื่อสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียนอันนำไปสู่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และเจตคติของนักเรียนที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ยกเอานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนวมนพิทยาคม ที่ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านมาเป็นกลุ่มทดลอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่าน ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนวมนพิทยาคม โดยใช้ละครสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรูปแบบละครสร้างสรรค์

3. สมมติฐานการวิจัย

- 1) ทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนวมนพิทยาคม โดยใช้ละครสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร มีคุณภาพและประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรูปแบบละครสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ละครสร้างสรรค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนวมนพิทยาคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ การแสดงละครสร้างสรรค์ มาประยุกต์ความรู้เชิงทฤษฎีจากในห้องเรียนบูรณาการสู่กิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การอ่าน ความคิดสร้างสรรค์ การวางแผน การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ การคิด วิเคราะห์และปฏิภาณไหวพริบ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนวมนพิทยาคม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบละครสร้างสรรค์ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จำนวน 9 แผน
2. แบบทดสอบหลังเรียน พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.43-1.00 และค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.97

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่าน ก่อน-หลังเรียน จากเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร รูปแบบทดสอบแบบทดสอบปรนัย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ท 5.1 ม.3/2 จำนวน 7 ข้อ ท 5.1 ม.3/3 จำนวน 6 ข้อ และ ท 5.1 ม.3/4 จำนวน 7 ข้อ โดยมี 2 ฉบับ ฉบับละ 20 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนาน
2. ใบกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จำนวน 6 กิจกรรม เพื่อฝึกและพัฒนาทักษะการอ่าน ลักษณะคำถามใบกิจกรรมที่ 1-2 กิจกรรมการอ่านเพื่อแปลความหมายจากวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ใบกิจกรรมที่ 3-4 กิจกรรมการฝึกจับประเด็นในวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร และข้อความที่กำหนด ใบกิจกรรมที่ 5-6 กิจกรรมอ่านเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวัดผลก่อนการทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบก่อน – หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน
2. นำผลการทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ประเมินและวางแผนแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

3. กิจกรรมทักษะละคร(Per-drama) ก่อนที่จะไปถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละคร สร้างสรรค์นั้น ผู้นำกิจกรรมจะต้องศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมรูปแบบละครสร้างสรรค์อย่างละเอียด รวมทั้งกิจกรรม Brain Gym และวิธีการเล่นเกมเวิร์คช็อปละคร

3.1) การเคลื่อนไหว (Movement and Game) ได้แก่ ท่าไม้ (Pantomime) การทำกิจกรรม Brain Gym เพลง เกมเวิร์คช็อปละคร

3.2) การใช้ภาษา (Language or Word Games) ได้แก่ การถามคำถาม การเล่านิทาน (Story Telling) ด้วยเทคนิคต่าง ๆ การร้องเพลง การอ่านบทกลอน คำสุภาษิต คำร้องใน การละเล่น และการไขปริศนาคำทาย (Riddles)

3.3) การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น ภาพเขียน แผ่นพับ เป็นต้น

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3 พระอภัยมณีที่รัก(ช่วงที่ 1) รูปแบบละครสร้างสรรค์ โดยการทำกิจกรรมละคร Brain Gym เกมเวิร์คช็อปละคร “1) เกมเรียกชื่อเดินเข้าไปหา 2) เกมเดินหยุด 3) เกมผีเปลี่ยนศาล” เวลาเรียน 50 นาที และจะมีใบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านในท้ายคาบ

5. นำผลการจัดการเรียนการสอนโดยประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและการให้ความร่วมมือมาปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ช่วงที่ 2 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-6)

6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-6 พระอภัยมณีที่รัก(ช่วงที่ 2) รูปแบบละครสร้างสรรค์ โดยการทำกิจกรรมละคร Brain Gym เกมเวิร์คช็อปละคร “1) เกมชาบูไร 2) เกมจันทร์ อังคาร พุธV2 3) เกมหลับตาพาเดิน” เวลาเรียน 50 นาที และจะมีใบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านในท้ายคาบ

7. นำผลการจัดการเรียนการสอนโดยประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและการให้ความร่วมมือมาปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ช่วงที่ 3 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7-9)

8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-6 พระอภัยมณีที่รัก(ช่วงที่ 3) รูปแบบละครสร้างสรรค์ โดยการทำกิจกรรมละคร Brain Gym เกมเวิร์คช็อปละคร “1) เกมหลับตาพาเดิน 2) เกมตบแมลงวัน 3) เกมสูตรคูณ” เวลาเรียน 50 นาที/1 แผน และจะมีใบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านในท้ายคาบ

9. วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบการอ่าน เรื่อง พระอภัยมณีที่รัก จำนวน 20 ข้อ และผู้เรียนประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดทักษะด้านการอ่าน ก่อน-หลังเรียน จากเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร วิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ย
2. ไปกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร จำนวน 6 กิจกรรม วัดในส่วนของค่าเฉลี่ย
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient)

4. ผลการวิจัย

1) ผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร โดยใช้กิจกรรมรูปแบบละครสร้างสรรค์ จำนวน 9 แผน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้ด้านทักษะการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้การจัดการจัดการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	T
ก่อนเรียน	30	20	9.36	1.58	-
หลังเรียน			15.5	2.04	

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่า $\bar{X}$ ที่ได้จากการคำนวณคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 15.5 ซึ่งสูงกว่าค่า $\bar{X}$ ที่ได้จากการคำนวณคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 9.36 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 2 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบ ก่อนเรียน	ทดสอบ หลังเรียน	
30	20	281	465	0.03

จากตาราง 2 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 0.03 ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.34

ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจด้วยสถานการณ์ปัญหา (Engagement) หลังจากนางผีเสื้อสมุทร ได้อดปลาจนนอนเป็นเวลา 3 วัน เมื่อครบกำหนดแล้วกลับมายังถ้า เห็นประตูถ้าเปิดอยู่ เข้าไปดูในถ้าไม่พบใครก็ตกใจ มีความเสียใจมากที่ทั้งลูกและผัวหนีจากไป แล้วก็เกิดความโกรธ ใช้เหตุการณ์นี้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทร จากนั้นให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับมุมมองความสัมพันธ์ดังกล่าว และระบุถึงประเด็นปัญหา พบว่า ในวงจรที่ 1 ต้องใช้การคิดวิเคราะห์เรื่องเพื่อวิเคราะห์มุมมองความสัมพันธ์ดังกล่าว และระบุถึงประเด็นปัญหา ดังนั้น ในวงจรที่ 2 จึงมีการนำเสนอผ่านคลิปวิดีโอที่สั้นละครเวที แล้วให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจในการสืบค้นข้อมูลและร่วมกันอภิปราย สอดคล้องกับ “ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ร่วมกับการใช้เกมและสื่อผสม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05 ”(วัชรกร แสงอากาศ, การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทย เรื่อง คำสมาส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี, 18 มกราคม 2566)

ขั้นที่ 2 การสำรวจปัญหา (Exploration) ให้ผู้เรียนทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของพระอภัยมณีและนางผีเสื้อสมุทร อย่างเป็นระบบจนไป ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. การแบ่งปัญหออกเป็นปัญหาย่อย (Decomposition) พบว่า ในวงจรที่ 1 ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ เรื่องเพื่อวิเคราะห์มุมมองความสัมพันธ์ดังกล่าว และระบุถึงประเด็นปัญหา ดังนั้น ในวงจรที่ 2 จึงมีการนำเสนอผ่านคลิปวิดีโอที่สั้นละครเวที แล้วให้ผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจในการสืบค้นข้อมูลและร่วมกันอภิปราย

2. การพิจารณาสาระสำคัญของปัญหา (Abstraction) เป็นการให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกมาจัดกรองให้เหลือเฉพาะข้อมูลที่จำเป็นและมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่กำหนดให้มากที่สุดเป็นการจัดระบบข้อมูลที่ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผลผ่านการสร้างผังมโนทัศน์หรือเขียนผังงาน (Flowchart) ที่ทำให้นักเรียนระบุ ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์มากที่สุดโดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำแนะนำและเป็นโค้ชเพื่อกระตุ้นให้ ผู้เรียนได้ฝึกเชื่อมโยงเหตุการณ์ข้อมูลในลักษณะแผนภาพผังมโนทัศน์หรือเขียน

ผังงาน (Flowchart) ทำให้ข้อมูลมีการจัดระบบอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นก่อนจะนำไปสร้างอัลกอริทึม

3. การออกแบบอัลกอริทึม (Algorithms) เป็นการให้นักเรียนเขียนแบบผังงาน (Flowchart) เพื่อสร้างขั้นตอนในการคัดเลือกความสัมพันธ์ที่สมเหตุสมผลและเหมาะสมที่สุด จากเหตุการณ์ หลังจากนางผีเสื้อสมุทร ได้อดปลาอดนอนเป็นเวลา 3 วัน เมื่อครบกำหนดแล้วกลับมายังถ้า เห็นประตูถ้าเปิดอยู่ เข้าไปในถ้าไม่พบใครก็ตกใจ มีความเสียใจมากที่ทั้งลูกและผัวหนีจากไป แล้วก็เกิดความโกรธ ในวงจรที่ 1 พบว่า นักเรียนไม่มีพื้นฐานในการเขียนแบบผังงาน(Flowchart) ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความล่าช้า จึงมีการสอนการเขียนแบบผังงาน และให้นักเรียนกลับไปดูคลิปวีดีทัศน์บันทึกการสอนการเขียนแบบผังงาน(Flowchart) แล้วทำแบบฝึกหัด พบว่านักเรียนสามารถสร้างชิ้นงานการเขียนแบบผังงาน(Flowchart) ได้และเพิ่ม การทบทวนก่อนการทำกิจกรรมในวงจรที่ 2 แต่เนื่องด้วยคำสั่งที่มี 3 เงื่อนไขจึงทำให้นักเรียนใช้เวลาในการสร้างชิ้นงาน ในวงจรที่ 3 จึงได้มีการเพิ่มสถานการณ์จากเรื่อง พบว่านักเรียนสามารถสร้างชิ้นงานได้ถูกต้องสมบูรณ์สอดคล้องกับ “การเพิ่มขั้นตอนการเขียนแบบผังงาน ในแบบบันทึกการทำกิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถดูตัวอย่างประกอบการทบทวน จึงสามารถทำกิจกรรมได้ถูกต้องมากขึ้น” (วิรุพห์ สิทธิเชตรกรณ์และสุรีย์พร สว่างเมฆ, การพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5Es ร่วมกับบอร์ดเกมและการเขียน Formula Coding เรื่อง ประชากร ในสถานการณ์โรคระบาด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6, 18 มกราคม 2566)

4. การพิจารณารูปแบบของปัญหา (Pattern Recognition) แบ่งกลุ่มรูปแบบของปัญหาออกมาได้อย่างเด่นชัด ทำให้ได้เหตุผลความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงและตรงกับเหตุการณ์ที่กำหนดให้มาก ในวงจรที่ 1 ผู้เรียนเปรียบเทียบผลสรุปจากผังงาน(Flowchart) พิจารณาจากเหตุผลความสัมพันธ์ระหว่างพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทร ที่มีความใกล้เคียงกันที่สุด จึงได้ มีการปรับผังงาน(Flowchart) เพื่อเปรียบเทียบในผังงาน (Flowchart) ของเพื่อนร่วมชั้นเดียวกันในวงจรที่ 2 แต่เนื่องด้วยผังงาน(Flowchart) ที่ต้องสร้างจำนวนมากและยากทำ ให้ต้องใช้เวลานาน จึงได้สร้างผังงาน(Flowchart) สำเร็จรูปทำให้นักเรียนสามารถจัดกระทำกับข้อมูลที่ต้องใช้ในการสร้าง เพื่อพิจารณาแนวโน้มได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

ขั้นที่ 3 การอธิบายวิธีการแก้ไขปัญหา (Explanation) เป็นการให้คำแนะนำการทำผังงาน(Flowchart) และการวิเคราะห์เพื่อนำข้อมูลของแต่ละคนที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพระอภัยมณีและนางผีเสื้อสมุทรนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อนำข้อมูลของแต่ละคนที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพระอภัยมณีและนางผีเสื้อสมุทร

นำเสนอหน้าชั้นเรียน ผู้สอนร่วมให้คำแนะนำ ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นผังงาน (Flowchart) ของผู้เรียนที่นำเสนอ

ขั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล (Evaluation) เป็นการสรุปบทเรียนผ่านการนำเสนอพูดคุยเพื่ออภิปรายสรุปเนื้อหา ทำให้นักเรียนได้เห็นภาพรวมของเนื้อหา โดยมีการเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จากการสังเกตการตอบคำถามในวงจรที่ 1 ที่ใช้คำถามนำการอภิปรายที่มีการกำหนดประเด็นการอภิปรายหลักพบว่า ในการตอบคำถามของนักเรียนอาจจะไม่ได้ประเด็นที่ครอบคลุม จึงมีการเพิ่มคำถามเพื่อขยายประเด็นการตอบให้นักเรียนได้สะท้อนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ออกมาให้ได้มากที่สุด ในวงจรที่ 2 พบว่า นักเรียนได้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองความรู้ และวิธีการแก้ไขปัญหา อีกทั้งการนำอภิปรายสรุปของผู้สอนยังช่วยให้นักเรียนได้สรุปความรู้

2) ผลความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร โดยใช้กิจกรรมรูปแบบละครสร้างสรรค์ จำนวน 9 แผน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

5. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) 94.32 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 93 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเชิงบูรณาการโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_1 และ E_2 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80

3. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้และสอดคล้องกับวิจัยของ อัครวัฒน์ ศรีพัฒนานนท์ และทรงภพ ขุนมธุรส (2565) ได้ทำวิจัยโดยการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในบทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูกด้วยกระบวนการสุนทรียสาคร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังจัดการเรียนรู้ พบว่าคะแนนสอบหลังการจัดการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 0.03 ซึ่งมีความหมายว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.34 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร มีเรียนมีความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีความอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.37 ถึง 0.94 คะแนน แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวัฒน์ ศรีวัฒนานนท์ และ ทรงภพ ขุนมธุรส (2565) ได้ทำวิจัยโดยการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ในบทละครพูดเรื่องเหินแก่ลูกด้วยกระบวนการสุนทรียสาคร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ผลการวิจัยพบว่า ผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 9.46

6. ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านควรคำนึงถึงความเหมาะสมของ เพศ วัย และระดับความสามารถในการเรียนของนักเรียนด้วย หากเนื้อหาใดที่นักเรียนจะเกิดกระตือรือร้นการเรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้น รวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการฝึกให้นักเรียนมีความมั่นใจให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

2. ในระหว่างการจัดกิจกรรมรูปแบบละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านควรมีสั่งเกตพฤติกรรมนักเรียน ที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ อาจจะไม่เข้าหรือเกิดการเรียนรู้ช้า หรือต้องการความช่วยเหลือ ครูควรใช้เทคนิคเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจหรืออธิบายให้เข้าใจชัดเจนอีกครั้ง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ..(2553)..หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3..กรุงเทพฯ..โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย..

กฤตณัฐ์ ดิลกศิริธนภัทร. (2560). กิจกรรมการละครเพื่อการศึกษา Theatre In Education (TIE).

กชกร เทศมยา.(2563). ถอดบทเรียนการสร้างงานละครในมิติของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม :กรณีศึกษาการสร้างละครเวทีของผู้เรียนในโครงการประเมินผลการเรียนรู้ศิลปะ,139.

- ครูอาชีพอุดตอคม. (2563). รู้จักทักษะในอนาคต 4CS คืออะไร ต้องฝึกกัน.
<https://www.kruachieve.com>. (สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2566).
- ณัฐฉิณี ศรสวรรณ.(2558). ลักษณะของห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 สาระน่ารู้.(ออนไลน์)
<https://issuu.com/chompooprattthana/docs/>_____. (สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566).
- ดิเรก วรรณเศียร.(2557). **MACRO model** : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2566)
- ทิพย์วิมล วงแก้วหิรัญ. (2019). รูปแบบการเรียนการสอนด้วยยุทธศาสตร์สะท้อนอภิ
 ปัญญาร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน : นวัตกรรมจัดการ
 เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. Journal of Education Thaksin
 University, 1-16.
- ทศนา แหมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้
 ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่8). กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ามนต์ เรืองฤทธิ์. (2560). การพัฒนานวัตกรรมการสอนแบบผสมผสานโดยใช้
 โครงการเป็นฐานรายวิชา468 310 เทคนิคการนำเสนอและการจัด
 นิทรรศการ. การพัฒนานวัตกรรมการสอน, 679-693.
- รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือ และความสามารถ
 ในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21. วารสารสุขโขทัยธรรมาราช, 30(2),
 21-35.
- ราเชล แยมสุนทร.(2564).ละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาซอร์ฟสกีล.วารสารวิจัยวิชาการ ปี
 ที่ 4 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2564), 305-318.
- วันวิสา ประมวล. (2021). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้
 วรรณคดีแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม).
**Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha
 Sarakham University, 8(1), 463-478.**
- วิรุฬห์ สิทธิเขตรกรณ์และสุรีย์พร สว่างเมฆ.(2564). การพัฒนาทักษะการคิดเชิง
 คำนวณด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5Es ร่วมกับบอร์ดเกมและ
 การเขียน Formula Coding เรื่อง ประชากรในสถานการณ์โรคระบาด
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 นครสวรรค์ ปีที่ 23 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2564.

- อัศววัฒน์ ศรีพัฒนานนท์ และ ทรงภพ ชุมนมธูส.(2565).การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
ในบทละครพูดเรื่องเหินแก่ลูกด้วยกระบวนการสุนทรียสาธกร่วมกับการใช้
สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปีที่ 7 ฉบับที่ 3
ประจำเดือนเมษายน 2565 : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อำนาจ บุญประเสริฐ, พรทิพย์ คำชาย, & พจนีย์ มั่งคั่ง. (2019). การพัฒนาทักษะของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 1. **Journal of MCU**
Nakhondhat, 6071-6081.